

ASPECTE ALE FĂURIRII APARATULUI DE STAT SOCIALIST ÎN ROMANIA

de DOINA LEAHU

Făurirea unui aparat de stat, ca instrument principal al puterii deținute de clasa muncitoare și aliații săi, și corespunzător, prin structuri organizatorice și prin obiectivele urmărite, sarcinilor edificării bazelor socialismului a constituit și în România, cu începere din anul 1948, o latură fundamentală, organic integrată a procesului revoluționar.

Abolirea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Române, la 30 decembrie 1947, au constituit actul revoluționar prin care clasa muncitoare din țara noastră, sub conducerea Partidului Comunist Român, a rezolvat contradicția ce se manifestase cu acuitate, îndeosebi către finele anului 1947, între conținutul și esența puterii de stat — în cadrul căreia forțele revoluționare și democratice dobândiseră poziții însemnate — și forma monarhiei constituțional-parlamentară a acestei puteri.

În raport cu condițiile specifice țării noastre și ale etapei istorice parcurse, noul stat socialist instaurat, constituind prin esența puterii sale de clasă o dictatură a muncitorimii și aliaților săi, a căpătat forma de republică populară¹. Principala sarcină a statului era crearea cadrului organizatoric complex, necesar trecerii la construirea noii orînduirii sociale și edificarea într-o primă etapă a bazelor acestei orînduirii.

Cum s-a remarcat² însă, cucerirea deplină a puterii în stat, realizată prin proclamarea Republicii, nu marca și încheierea procesului de făurire a aparatului de stat socialist. Acest proces avea să se desfășoare în continuare, mecanismul său fiind dictat de însăși legile obiective ale revoluției socialiste, și avea să evolueze, în principal, pe două direcții: de o parte, către înlăturarea formelor organizatorice vechi, depășite istoriceste; de altă parte, spre crearea unor noi organe, menite să asigure exercitarea funcțiilor statului în toate compartimentele vieții economice, sociale și politice și, îndeosebi, realizarea obiectivului fundamental — făurirea bazelor socialismului în România.

Este meritul istoric al Partidului Comunist Român de a fi inițiat și condus activitatea de făurire a aparatului de stat socialist, aplicînd tezele general-valabile ale teoriei revoluționare a clasei muncitoare la condițiile concrete ale țării noastre, imprimînd funcțiilor interne și externe ale statului orientarea obiectiv, legic cerută de procesul revoluționar, de sarcinile construirii bazelor societății socialiste în România. În consecință, datorită politicii partidului comunist, statul român a devenit exponential fidel al intereselor întregii națiuni române, activitatea sa subordonîndu-se progresului social și național. O caracteristică a procesului de făurire a aparatului de stat socialist în România a fost organizarea sa pe baze democratice, căutînd să se asigure maselor largi populare nu numai posibilitatea de a promova la conducerea țării pe cei mai fideli și autorizați exponenți ai lor, dar și puțința controlului activității desfășurate de aceștia.

¹ Nistor Prisca și Nicolae Popa, în vol. *Sistemul politic al Republicii Socialiste România*, Edit. politică, București, 1979, p. 45.

² Gh. I. Ioniță, în *Studii și materiale de istorie contemporană*, vol. III, Edit. Academiei R.S.R., București, 1978, p. 164.

Făurirea aparatului de stat în condițiile etapei istorice a construirii bazelor socialismului în România a constituit o operă vastă și complexă, desfășurată timp de mai bine de un deceniu și jumătate și care a afectat întregul sistem — de la organele supreme ale puterii de stat pînă la cele locale, cu sferă limitată sau particulară de activitate. O cunoaștere și o înțelegere din perspectivă istorică a acestui proces constituie, în consecință, o temă de studiu amplă, care pretinde și modalități de tratare adecvate.

De aceea, în cadrul restrîns al expunerii de față limităm analiza numai la crearea și dezvoltarea organelor supreme ale puterii de stat și organelor centrale ale administrației de stat.

Inițiind și îndrumînd făurirea aparatului de stat ce trebuia să corespundă sarcinilor trecerii la revoluția socialistă și construirii bazelor noii orînduirii, Congresul al VI-lea al P.C.R., din februarie 1948, a analizat aspecte majore pe această direcție și a indicat obiective precise. Rezoluția Congresului menționa astfel „sarcina de a da țării o nouă Constituție, cu adevărat democratică...”, ce „va trebui să înscrie cuceririle noastre democratice și schimbările social-economice produse în România”³. Erau, de asemenea, indicate numeroase reforme în aparatul de stat, la diverse niveluri.

Noua Constituție, ce avea să statueze și structura aparatului de stat în România, se cerea promulgată de un nou organ suprem al puterii de stat. Acesta avea să fie Marea Adunare Națională, constituită în primăvara anului 1948, în urma alegerilor din 28 martie, cînd Frontul Democrației Populare — alianță electorală alcătuită din Partidul Comunist Român, Frontul Plugarilor, Partidul Național Popular, Uniunea Populară Maghiară și din toate organizațiile de masă din țară — înregistrează o victorie de răsunet, obținînd 405 din totalul celor 414 mandate. Noul organ suprem al puterii de stat în România dispunea de o bază mai largă, mai trainică și cu caracter profund democratic, deoarece legea nr. 9 din 22 ianuarie 1948, modificînd legea electorală nr. 560 din 1946, asigurase dreptul de vot tuturor cetățenilor care împliniseră vîrsta de 20 de ani, dreptul de a fi aleși în forum-ul suprem celor ce împliniseră vîrsta de 23 de ani și, de asemenea, dreptul de a putea fi aleși deputați, atît funcționarilor publici, cît și militarilor.

Adoptată la 13 aprilie 1948 de către Marea Adunare Națională și promulgată prin legea nr. 114 din 1948, Constituția Republicii Populare Române asigura cadrul legislativ necesar pentru constituirea și dezvoltarea unui aparat de stat subordonat pe deplin intereselor fundamentale ale națiunii, realizării obiectivelor revoluției socialiste. În acest sens, de cea mai mare însemnătate apăsarea articolul 3 al Constituției, care proclama că „în Republica Populară Română întreaga putere de stat emană de la popor și aparține poporului”⁴. În acest spirit era definit și forum-ul suprem al puterii în stat și atribuțiile sale. Articolul 37 al Constituției preciza că „Organul suprem al puterii de stat a Republicii Populare Române este Marea Adunare Națională...”, ea fiind statuată, prin articolul următor, și ca unicul organ legislativ⁵. Între competențele pe care Constituția socialistă din 1948 le acorda Marii Adunări Naționale, pe linia organizării aparatului de stat la cel mai înalt nivel, figurau alegerea Prezidiului Marii Adunări, ca organism permanent al puterii supreme în stat, formarea guvernului, ca și alcătuirea și modificarea structurii acestuia, modificarea Constituției. De asemenea, se asigura dreptul Marii Adunări Naționale să dezbată și să decidă în probleme de cea mai mare importanță pentru politica țării, cum erau votarea bugetului de stat, chestiunile războiului și păcii sau consultarea întregului popor prin referendum⁶. Aceste prevederi ale Constituției, care ofereau puterea de decizie în probleme fundamentale ale politicii și destinelor națiunii reprezentanților aleși direct de popor și întruniți în Adunare, exprimau caracterul cu adevărat democratic pe care îl dobîndise puterea de stat în țară.

O organizare riguroasă a fost asigurată forum-ului suprem chiar din prima sesiune a legislaturii, prin votarea în unanimitate, în ședința din 14 aprilie 1948,

³ Rezoluția Congresului Partidului Muncitoresc Român ținut în zilele de 21—23 februarie 1948, Edit. P.M.R., 1948, p. 8.

⁴ Marea Adunare Națională, *Constituția Republicii Populare Române*, Monitorul oficial și imprimeriile statului, București, 1949, p. 5.

⁵ *Ibidem*, p. 10.

⁶ *Ibidem*.

a „Regulamentului interior al Marii Adunări Naționale“⁷. Actul normativ adoptat crea cadrul optim pentru promovarea proiectelor de legi, pentru dezbaterăa acestora în mod eficient și cu deplină competență și pentru adoptarea lor în spirit democratic. Un rol deosebit în acest sens era asigurat Comisiilor Marii Adunări Naționale, constituite, conform articolului 11 din Regulament, pe probleme de stat economico-financiare, agrare, sociale, ale culturii, politicii externe, administrației de stat, apărării țării și în domeniul juridic. Creind astfel posibilitatea de a interveni și emite soluționări în toate problemele fundamentale ale construcției economico-sociale a țării, articolul 15 din Regulament preciza că „În afară de Comisiunile menționate la art. 11... Marea Adunare Națională poate oricând decide constituirea de comisii speciale...“.

În spiritul aceluiași profund democratism care guverna structurile și activitatea Marii Adunări Naționale, Regulamentul de funcționare a înscris norme de alegere și revocare a Prezidiului și Guvernului, pentru consultarea întregului popor prin referendum, precum și pentru asigurarea dreptului oricărui cetățean al României de a se adresa forum-ului suprem prin petițiuni.

Pe direcția unei tot mai bune organizări și funcționări a Marii Adunări Naționale, un nou Regulament interior⁸, adoptat la 11 ianuarie 1949, stabilea cu mai multă claritate componența și atribuțiile Comisiilor permanente pe diferite probleme și asigura organului suprem al puterii de stat dreptul și obligativitatea de a se pronunța în situații deosebite. Articolul 92 al Regulamentului stipula că „La propunerea Prezidiului Marii Adunări Naționale, Guvernului sau a unei cincimi din numărul total al deputaților, Marea Adunare Națională poate vota moțiuni prin care să își manifeste atitudinea sa față de anumite probleme sau împrejurări“.

Preocupările permanente de făurire a aparatului de stat socialist au asigurat, în anii care au urmat, accentuarea caracterului democratic al forum-ului suprem al țării, sporirea competențelor sale, organizarea corespunzătoare. Astfel, prin legea nr. 3 din 27 martie 1952, modificându-se prin adăugire articolul 61 din Constituție s-a dat posibilitate Marii Adunări să-și prelungească mandatul în cazurile în care „interesele economiei naționale o cer“⁹. Se asigura prin aceasta cursul neîntrerupt al rezolvării la cel mai înalt nivel și în mod consecvent democratic a unor probleme stringente ale dezvoltării economico-sociale, ale construirii bazelor socialismului în România. În 1952, prin noua Constituție adoptată la 24 septembrie, competențele Marii Adunări Naționale au fost sporite, adăugându-se, între altele, la cele existente și atribuțiile stabilirii planurilor economiei naționale și efectuării controlului general asupra aplicării Constituției¹⁰. Exercitarea acestora era solicitată de trecerea la economia planificată, de complexitatea crescândă a problemelor conducerii întregii vieți economico-sociale. În același an, în temeiul noii Constituții se amplifica baza de masă a organului suprem al puterii de stat, legea nr. 9 din 25 septembrie prevăzând dreptul de participare la vot al tuturor cetățenilor care au împlinit vârsta de 18 ani¹¹.

Acordând atenția necesară dezvoltării și consolidării aparatului de stat socialist, organelor supreme ale puterii și administrației, Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 27—29 decembrie 1956 a indicat măsuri și pentru îmbunătățirea organizării și activității Marii Adunări Naționale¹². În consecință, noul Regulament de funcționare, adoptat în ședința din 18 martie 1957, a dezvoltat numărul, componența și atribuțiile Comisiilor permanente; a extins dreptul de inițiativă legislativă acordându-l inclusiv deputaților constituiți în grup de minimum 30 de persoane; a creat un cadru democratic mai larg activității Marii Adunări Naționale, dând prin articolul 42 al Regulamentului drept de acces publicului să asiste la lucrări și prevăzând, prin articolul 72, publicarea

⁷ „Monitorul oficial“, nr. 97 din 26 aprilie 1948, partea I-a, p. 3740—3752.

⁸ Ibidem, nr. 15 din 19 ianuarie 1949, partea I-a, p. 623—630.

⁹ „Buletinul oficial al Republicii Populare Române“, nr. 16 din 29 martie 1952, p. 131.

¹⁰ „Buletinul oficial al Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române“, nr. 1 din 27 septembrie 1952, p. 3, art. 24.

¹¹ Ibidem, p. 8.

¹² Rezoluția plenarei C.C. al P.C.R. din 27—29 decembrie 1956, E.S.P.L.P., București, 1957, p. 23.

dezbaterilor. În același spirit, al întăririi democratismului, sporirii exigenței în exercitarea atribuțiilor, articolele 67—69 din Regulament asigurau dreptul tuturor deputaților de a interpela guvernul sau pe oricare dintre miniștrii săi, precum și obligativitatea acestora de a da răspunsuri în termen limitat¹³.

Îmbunătățiri privind activitatea Marii Adunări Naționale au mai fost aduse prin hotărârea adoptată în plen la 20 martie 1961, de a proceda la noi modificări ale Regulamentului interior de funcționare a forum-ului suprem¹⁴; de asemenea, prin legea nr. 1 din 25 martie 1961, care aducea modificări capitolului III și articolelor 43, 44 și 75 din Constituție¹⁵; în fine, prin legea nr. 2 din 29 decembrie 1964, care stabilea un număr crescut (la 465) al deputaților în Marea Adunare Națională¹⁶.

De-a lungul întregii perioade de făurire a bazelor socialismului în România, aplicând consecvent politica Partidului Comunist Român și dînd expresie voinței neabătute a poporului român, Marea Adunare Națională, ca organ suprem al puterii în stat, a sancționat acte normative de importanță esențială, decisivă pentru destinele revoluției: legea nr. 119 din 1948 pentru naționalizarea principalelor mijloace de producție; legile nr. 1 din 31 decembrie 1948 și nr. 8 și nr. 21 din 1950, care au pus bazele dezvoltării planificate a economiei naționale în România; legea nr. 5 din 1950 privind Codul Muncii; legea nr. 17 din 1949 asupra Consiliilor populare, stabilind normele de organizare, competența și modul de activitate a organelor locale ale puterii de stat; numeroase legi care au asigurat reorganizarea justiției, organelor de securitate a poporului, învățămîntului, culturii, ocrotirii sănătății etc.

Intrucît exercitarea prerogativelor Marii Adunări Naționale se realiza periodic — în cadrul a două sesiuni anuale ordinare și numai în situații deosebite în sesiuni extraordinare — a fost statuată prin Constituție existența și a unui organ suprem al puterii de stat cu activitate permanentă — Prezidiul Marii Adunări Naționale.

Conform articolului 41 din Constituția adoptată în 1948, Prezidiul Marii Adunări Naționale a fost alcătuit dintr-un președinte, 3 vicepreședinți, un secretar și un număr de membri, aleși direct de deputații întruniți în plen¹⁷.

Buna funcționare a Prezidiului, modalitățile de lucru, exercitarea permanentă a activității sale de către un Birou au fost stabilite prin decretul nr. 129 din 1948 și nr. 81 din 1949¹⁸. Asigurînd Marii Adunări Naționale dreptul de a controla activitatea organului său permanent, atît Constituția din 1948, cît și cea adoptată în 1952 prevedeau răspunderea președintelui și membrilor Prezidiului, pentru activitatea lor, în fața forum-ului suprem.

Ca organ al puterii de stat la cel mai înalt nivel și cu activitate permanentă, Prezidiul Marii Adunări Naționale avea ca atribuții rezolvarea unor probleme majore și cu caracter curent ale politicii interne și externe a țării, competențe largi în toate sferile de activitate. Conform articolului 44 din Constituția votată în 1948, Prezidiul Marii Adunări Naționale deținea, între altele, următoarele prerogative: convocarea în sesiuni ordinare și extraordinare a forum-ului suprem; emiterea decretelor cu putere de lege și interpretarea legilor votate de Marea Adunare Națională; reprezentarea Republicii Populare Române în relațiile internaționale; acreditarea și rechemarea reprezentanților diplomatici ai țării, pe baza propunerilor făcute de guvern; primirea scrisorilor de acreditare ale diplomaților străini în România; numirea și revocarea miniștrilor, la propunerea președintelui Consiliului de Miniștri; declararea stării de război și mobilizarea generală sau parțială, la propunerea guvernului; ratificarea și denunțarea tratatelor internaționale etc.¹⁹. Constituția din 1952, păstrînd aceste atribuții încredințate Prezidiului Marii Adunări Naționale, mai adaugă următoarele: dreptul de a hotări

¹³ „Buletinul oficial al Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române”, nr. 11 din 28 martie 1957, p. 54—68.

¹⁴ Ibidem, nr. 9 din 25 martie 1961, p. 137—140.

¹⁵ Ibidem, p. 140—142.

¹⁶ Ibidem, nr. 24 din 30 decembrie 1964, p. 251.

¹⁷ Marea Adunare Națională, *Constituția Republicii Populare Române*, p. 11.

¹⁸ „Monitorul oficial”, nr. 156 din 9 iulie 1948, partea I-a, p. 5722—5726; nr. 49 din 28 februarie 1949, partea I-a, p. 1468.

¹⁹ Marea Adunare Națională, *Constituția Republicii Populare Române*, p. 11.

consultarea poporului (referendum); numirea și revocarea comandantului suprem al forțelor armate ale R.P.R.; proclamarea în unele localități sau pe întreg teritoriul țării a stării excepționale „în interesul apărării Republicii Populare Române sau al asigurării ordinii publice și securității statului”; și, în fine, dreptul de a-și prelungi mandatul în împrejurări excepționale²⁰.

În anul 1961, prin legea nr. 1 de modificare a Constituției din 1952, organizarea și activitatea organului permanent al Marii Adunări Naționale au fost ridicate pe o treaptă superioară, înființându-se Consiliul de Stat al Republicii Populare Române. Conform articolului 35 al Constituției modificate, Consiliul de Stat, păstrând alcătuirea numerică a Prezidiului Marii Adunări Naționale, era consolidat prin includerea printre membrii săi a președintelui Marii Adunări Naționale și a președintelui Consiliului de Miniștri, asigurându-se în felul acesta o legătură mai strinsă între organul suprem al puterii și organul central al administrației în stat. Prerogativele noului organism erau sporite, deoarece, menținându-se atribuțiile deținute de Prezidiul Marii Adunări Naționale, au fost adăugate altele noi: dreptul de a asculta dări de seamă și de a exercita control asupra activității guvernului, precum și de a controla activitatea Procuraturii Generale a Republicii Populare Române²¹.

Păstrându-se spiritul democratic al legislației socialiste, se prevedea prin Constituție subordonarea Consiliului de Stat față de Marea Adunare Națională, controlul acesteia asupra organului ei permanent.

Prezidiul Marii Adunări Naționale, iar apoi Consiliul de Stat al Republicii Populare Române au adus, în domeniile de activitate în care acționau competențele încredințate lor, o însemnată contribuție la înfăptuirea politicii Partidului Comunist Român, pe întreaga durată a perioadei făuririi bazelor socialismului în țara noastră.

Organul central la cel mai înalt nivel al administrației noului stat socialist, creat în urma actului istoric de la 30 decembrie 1947, a fost menținut în formula guvernului. Acesta a fost alcătuit din președinte, vicepreședinți și conducătorii ministerelor care îndrumau, controlau și coordonau activitatea diferitelor sectoare ale economiei, vieții sociale și culturale, altor domenii. Articolele 66 și 69 ale Constituției din 1948 desemnau guvernul drept „organul suprem executiv și administrativ”, constituit de Marea Adunare Națională și subordonat ei, iar între sesiuni, Prezidiul Marii Adunări Naționale²².

Prin Constituțiile din 1948 și 1952 au fost precizate ca atribuții ale guvernului, în principal: conducerea administrativă a statului, coordonarea și îndrumarea ministerelor, dirijarea și planificarea economiei naționale, realizarea bugetului statului, asigurarea ordinii publice și securității, organizarea și înzestrarea forțelor armate, conducerea politicii generale a statului în domeniul relațiilor internaționale.

La 19 aprilie 1948, printr-o hotărâre a Prezidiului Marii Adunări Naționale, s-au stabilit normele de fixare a atribuțiilor ministerelor²³. Ulterior, aceste atribuții au fost completate, îmbogățite și precizate prin decrete de organizare a fiecărui minister. Organizarea guvernului, îmbunătățirea structurii sale și a specializării și funcționării ministerelor a constituit o preocupare permanentă a conducerii partidului și statului, în toată perioada construirii bazelor societății socialiste în România. O expresie a acestei preocupări a constituit-o emiterea, în perioada menționată, a peste 120 decrete de organizare și funcționare, de reorganizare sau înființare a unor ministere ori a unor organe centrale subordonate guvernului.

Structura organizatorică a organului central al administrației de stat a inclus, potrivit Constituției din 1948, pe președintele Consiliului de Miniștri, un prim-vicepreședinte — care îndeplinea și funcțiile de președinte al Consiliului Superior Economic și al Comisiei de Redresare Economică și Stabilizare, doi vicepreședinți și pe conducătorii a 17 ministere²⁴. Această structură a suportat apoi modificări, în cursul aceluiași an fiind incluși în guvern titularii a încă două organisme ale administrației centrale de stat: Comisia de Stat a Planificării, organ guvernamental

²⁰ „Buletinul oficial al Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române”, nr. 1 din 27 septembrie 1952, p. 3.

²¹ Ibidem, nr. 9 din 25 martie 1961, p. 141.

²² Marea Adunare Națională, *Constituția Republicii Populare Române*, p. 14—15.

²³ „Monitorul oficial”, nr. 93 din 20 aprilie 1948, partea I-a, p. 3621.

²⁴ Ibidem, nr. 88 din 14 aprilie 1948, partea I-a, p. 3389.

creat la 1 iulie, avînd sarcina organizării operei de trecere la dezvoltarea planificată a economiei naționale²⁵, și Ministerul Comerțului Exterior, înființat la 6 octombrie 1948²⁶. În 1949 guvernul R.P.R. se completează cu conducătorul Ministerului Construcțiilor, înființat la 23 februarie, prin transformarea și reorganizarea Ministerului Lucrărilor Publice²⁷; cu titularul Ministerului Energiei Electrice, creat la 23 iulie²⁸; cu conducătorul Ministerului Silviculturii și Industriei Lemnului, organizat la 15 noiembrie²⁹; de asemenea, cu ministrul Metalurgiei și Industriei Chimice și cu ministrul Industriei Ușoare, ambele ministere fiind înființate la 15 noiembrie prin reorganizarea Ministerului Industriei³⁰; în fine, cu președintele Comisiei Controlului de Stat, organ guvernamental creat la 14 septembrie, cu sarcina controlului justei aplicări a legilor statului și dispozițiilor date de guvern³¹.

Pe măsura dezvoltării economiei naționale, a înființării de noi ramuri în producția industrială și energetică, fiind necesară și crearea de noi ministere — ca organe de îndrumare, coordonare și control — structura organizatorică a guvernului a cunoscut noi completări. În 1951 intră în componența organului suprem al administrației centrale de stat titularii Ministerului Transporturilor și Ministerului Poștelor și Telecomunicațiilor, înființate la 1 martie prin reorganizarea Ministerului Comunicațiilor, precum și conducătorii Ministerului Gospodăriei Silvice și Ministerului Industriei Lemnului, Hîrtiei și Celulozei, înființate la aceeași dată³². Corespunzător dezvoltării întregii vieți economico-sociale a țării Constituția din 1952 stabilea următoarea structură a guvernului: președintele Consiliului de Miniștri; 4 vicepreședinți; președinții Comitetului de Stat al Planificării, Comisiei Controlului de Stat, Comitetului de Stat pentru colectarea produselor agricole, Comitetului Învățămîntului Superior, Comitetului pentru Cinematografie, Comitetului pentru Artă și conducătorii a 28 ministere³³. Printre ministerele nou înființate apăreau Ministerul Prevederilor Sociale, Ministerul Gospodăriilor Agricole de Stat, Ministerul Industriei Petrolului.

Cercetarea evoluției structurii guvernului și ministerelor în perioada de după 1952 evidențiază preocuparea constantă de a crea — la nivelul întregii rețele a administrației centrale a statului — forme instituționale care să corespundă și să asigure dezvoltarea îndeosebi a economiei naționale și cu precădere a industriei. Semnificativă în acest sens apare evoluția urmată de organele guvernamentale specializate pe organizarea, dirijarea și controlul producției industriale: de la două ministere, al Industriei și al Minelor și Petrolului, existente în 1948, s-a ajuns după mai bine de un deceniu — pe parcursul căruia industria românească nu numai că se amplificase, dar se și diversificase — la un număr de 8 ministere profilate pe organizarea producției în ramuri industriale: Ministerul Industriei Construcțiilor, Ministerul Minelor și Energiei Electrice, Ministerul Industriei Petrolului și Chimiei, Ministerul Industriei Metalurgice, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, Ministerul Economiei Forestiere, Ministerul Industriei Ușoare și Ministerul Industriei Alimentare.

În același timp, s-a constatat în evoluția structurii organizatorice a administrației centrale a statului și cursul unei accentuate departajări și individualizări pe domenii de activitate, astfel încît în 1956 intrau în subordinea guvernului 30 de ministere³⁴. Pentru a preveni și înlătura tendințele de supradimensionare a corpului administrației centrale, Marea Adunare Națională a adoptat în sesiunea din 16—22 martie 1957 legea nr. 3 cu privire la formarea guvernului R.P.R.³⁵, restrîngînd componența Consiliului de Miniștri de la 37 la 25 membri, iar numărul

²⁵ Ibidem, nr. 150 din 2 iulie 1948, partea I-a, p. 5577—5578.

²⁶ Ibidem, nr. 233 din 7 octombrie 1948, partea I-a, p. 8041—8042.

²⁷ Ibidem, nr. 46 din 24 februarie 1949, partea I-a, p. 1427.

²⁸ „Buletinul oficial al Republicii Populare Române“, nr. 48 din 25 iulie 1949, p. 320—321.

²⁹ Ibidem, nr. 74 din 23 noiembrie 1949, p. 620—621.

³⁰ Ibidem, p. 621—623.

³¹ Ibidem, nr. 60 din 15 septembrie 1949, p. 439—440.

³² Ibidem, nr. 41 din 6 aprilie 1951, p. 461—482.

³³ „Buletinul oficial al Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române“, nr. 1 din 27 septembrie 1952, p. 4.

³⁴ Ibidem, nr. 11 din 4 aprilie 1956, p. 66.

³⁵ Ibidem, nr. 11 din 28 martie 1957, p. 60—61.

ministerelor la 15, asigurând în anii următori o organizare mult mai echilibrată, adaptată structurii economico-sociale a țării.

Aplicind cu consecvență politica Partidului Comunist Român în toate domeniile construcției economico-sociale, prin activitatea laborioasă de elaborare a planurilor de stat și pentru urmărirea realizării acestora, prin hotărârile adoptate în vederea asigurării ordinii publice, securității și întăririi capacității de apărare a țării, prin măsurile care au asigurat progresul învățământului, culturii și artelor, al ocrotirii sănătății oamenilor muncii, prin politica externă de pace și colaborare promovată, guvernul Republicii Populare Române și ministerele, ca organe centrale ale administrației de stat, și-au adus, de asemenea, o contribuție importantă în opera de edificare a bazelor societății socialiste în țara noastră.

Este bine cunoscut faptul că, prin hotărârile de însemnătate deosebită pe care le-a adoptat, Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, din iulie 1965, a marcat și inaugurat o etapă nouă în istoria contemporană a României, cea a consolidării orânduirii socialiste, urmată de trecerea la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

În această perioadă, unanim apreciată ca cea mai dinamică și mai rodnică din întreaga dezvoltare a societății românești și a cărei desfășurare poartă amprenta personalității, operei și activității secretarului general al partidului, președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, organele supreme ale puterii și administrației centrale de stat au cunoscut forme superioare de organizare, accentuându-se caracterul democratic al statului, rolul său dinamic în transformarea societății românești, în înfăptuirea politicii partidului, ca exponent fidel al intereselor și năzuințelor întregului popor.

ASPECTS DE LA CREATION DES ROUAGES DE L'ÉTAT SOCIALISTE EN ROUMANIE

R é s u m é

L'édification des fondements de la société socialiste en Roumanie a impliqué, naturellement, la création des rouages d'état ayant des fonctions internes et externes adéquates au nouveau processus révolutionnaire, inauguré par la proclamation de la République Populaire le 30 décembre 1947.

En abordant les aspects de la création des rouages d'état socialiste on analyse spécialement la création des nouveaux organes suprêmes du pouvoir d'état et des organes centraux de l'administration d'état. On met en relief la transformation de la Grande Assemblée Nationale dans un organisme représentatif du pouvoir conquis en Roumanie par la classe ouvrière, alliée avec la paysannerie et l'intellectualité ; la création et le développement des organes du forum suprême d'état, dont l'activité était permanent ; l'évolution de la structure du gouvernement et des organes qui lui étaient subordonnés directement, d'accord avec le développement de l'économie, de la vie sociale et politique à mesure qu'on jetait les fondements de la société socialiste en Roumanie.